

Posudek oponenta bakalářské práce

BROŽKOVÁ, Eliška. *Náboženské vyučování Royal Rangers a jeho význam pro náboženské vzdělávání českých dětí*. Bakalářská práce. Vedoucí práce PhDr. ThDr. Mgr. Noemi Bravená, Th.D., Ph.D. Praha 2021, 59 s.

Téma a přínos práce

Předložená bakalářská práce se řadí mezi kvalifikační práce, které se věnují tzv. neformálnímu náboženskému vzdělávání v ČR. Jejím vlastním tématem je výchovné a vzdělávací působení mezinárodní organizace *Royal Rangers* (dále jen RR) v ČR, které se svým charakterem podle autorčina mínění výrazným způsobem liší od zahraničních sesterských organizací RR. Studentka Brožková vychází v hlavních partiích práce, ve kterých se výchovně-vzdělávacím cílům a činnosti RR věnuje, ze své zkušenosti dlouholeté vedoucí jednoho z oddílů, resp. Hlídek RR. Téma práce je původní a přináší základní vhled do fungování této organizace v ČR. Zejména kapitolu věnovanou popisu činnosti RR během pandemie Covid-19 s důrazem na využití digitálních technologií a online aplikací ve vzdělávací a výchovné práci pokládám za velmi aktuální sondu do spektra pedagogické a volnočasové praxe v době pandemie.

Za spíše matoucí pokládám v názvu práce adjektivum „české“ ve spojení české děti. Nese s sebou dle mého soudu zbytečnou národnostní konotaci (české, romské, vietnamské ...). Určení „náboženské vzdělávání dětí a mládeže v ČR“ bych pokládal za inkluzivnější a také více odpovídající obsahu práce.

Metodika a struktura práce

Metodika zpracování zajímavého a důležitého tématu z oblasti neformálního vzdělávání není příliš přesvědčivá.

Autorka rozčlenila práci na část teoretickou a praktickou. V praktické části se však objevují kapitoly, které mají zcela obecný charakter (kap. 11) s velmi volným vztahem k tomu, co autorka předkládá jako praktické kapitoly (10. a 12.). Navíc, 9. kapitola, která má dva odstavce, svědčí o tom, že autorka pořadí jednotlivých kapitol měnila bez finálního shlednutí jejich celkové kompozice. Viz např. tvrzení, že se bude věnovat tématu osobnosti vychovatele v jedné z následujících kapitol (s. 38), přičemž se tomuto tématu již výslovně věnovala dříve, a to duplicitně (4. a 5. kapitola).

Praktická část, která nabízí popis cílů a praxe náboženského vyučování v RR Praha, podle slov autorky vychází z její „dlouholeté zkušenosti s prací s dětmi v RR“, která umožňuje poznání toho, co je „předáno ve smyslu „learning by doing“ v rámci praxe.“ (s. 38) To pokládám za velmi sporný metodický krok. Autorka zde vystupuje sama jako jediný zdroj informací o této praxi. V jejím líčení se prolíná rovina faktická s rovinou normativní (jak by to mělo být, jak chceme, aby to bylo). Nemohu se ubránit dojmu, že jde na mnoha místech vlastně o představení činnosti organizace RR jednou z vedoucích, nikoli o její odbornou charakteristiku a kritické poznání, které by měly být cílem odborné práce. Některá tvrzení tak nemůže opřít o žádnou jinou evidenci než o své subjektivní posouzení (viz např. srovnání prostředí církve a RR na str. 41). Jiným příkladem omezených možností autorčina přístupu je představení „slovíčka“ (kap. 10.2 a 3.). Z popisu je zjevné, že se jedná o svého druhu metodický postup náboženského vyučování, který velmi připomíná trojfázový model vyučování E-U-R z RWCT; takové začlenění do širšího metodicko-didaktického kontextu však práce nenabízí. Na str. 43 pak naopak jako výsledek "zkušenosti z praxe" představuje metodiku práce vedoucího při vyučování, která je však poměrně standardní metodikou, popsanou a zdůvodněnou v odborné literatuře.

Autorčino líčení tak vlastně je velmi dobrým zdrojem (jedním z mnoha dalších potřebných) pro kohokoli, kdo k tématu přistoupí jako výzkumník. Dlouhodobá praxe sama o sobě není ještě participativním pozorováním, které představuje jednu z metod etnografického i sociálně vědního výzkumu.

Autorka jen velmi letmo a nesystematicky upozorňuje na evangelikální teologickou tradici (nejzřetelněji v 11. kapitole), která stojí v pozadí vzdělávacích programů RR. Zejména na teologické fakultě by si právě tento aspekt zasloužil důkladnější zpracování v samostatné kapitole.

Nekonceptně působí v celku práce 3. kapitola, ve které se autorka věnuje práci s biblickými narativními texty v náboženském vzdělávání. Jedná se tedy o téma didakticko-metodické, které následuje bezprostředně po představení základních institučních kontextů náboženského vzdělávání (rodina, škola, církve, neziskové organizace) a předchází kapitole o pojetí náboženské výchovy v díle Rudolfa Horského. Autorka v zásadě neuvádí důvody, proč mají mít právě biblické narativní texty přednost před biblickými texty jiných literárních žánrů (např. Žalmy nebo mudroslovné texty). Ani v líčení vzdělávací praxe RR se autorka o systematické práci s narativními texty příliš nezmiňuje.

Za dobře zpracované části práce pokládám kapitoly věnované struktuře RR, která je vyložena s ohledem na poznatky vývojové psychologie, vzdělávacím a výchovným cílům RR a osobnosti vychovatele, zejména jeho odborné a osobní kvalifikaci.

Bibliografie

Studentka Brožková ve své práci řádně vyznačila a bibliografickým odkazem opatřila všechny citace a informace převzaté z použitých zdrojů. Jejich seznam je v náležité formě uveden.

Jazyková stránka

Na několika místech autorka uvádí chybné pádové koncovky slov. V práci je na mnoha místech chybná interpunkce.

Shrnutí

Autorka ve své práci představila původní a zajímavé téma z oblasti náboženského neformálního vzdělávání v ČR. Práce přináší důležité informace o působení, vzdělávacích cílech a pedagogické praxi náboženské volnočasové organizace RR v ČR. Celková struktura a návaznost částí práce je pouze uspokojující. Její metodika má pak dle mého mínění velmi slabé místo ve východisku praktické části, jímž je autorčina „zkušenost z praxe“, která neadekvátně nahrazuje některé z metod uplatňovaných v etnografickém a sociálně vědním výzkumu. Teologické tradici v pozadí náboženského vzdělávání je věnována nedostatečná pozornost. Teologickým tématům se však autorka věnuje přiměřeně tématu a zaměření práce. Patřičnou pozornost pak zaměřila na osobnost vychovatele, kterou pokládá za rozhodující činitel v náboženském vzdělávání RR a míře jeho významu pro děti a mládež v ČR.

Práci hodnotím jako **velmi dobrou – dobrou** (2-3).

Téma pro obhajobu:

Stručné, ale ucelené představení evangelikální teologické tradice v pozadí vzdělávacích programů RR.

V Praze dne 3. 6. 2021

Mgr. Pavel KOLÁŘ, Th.D., M.T.S.